

Jövedéki termékek meghatározása

Általános tudnivalók

A jövedéki adóról szóló 2016. évi LXVIII. törvény (Jöt.) alapvetően a jövedéki termékekre vonatkozik. A jövedéki termékek többsége mindenki számára ismert. Köztudott például, hogy az üzemanyag célú benzin, a cigaretta, az alkoholos ital jövedéki termékek. Ez a tájékoztató segít abban, hogy a kevésbé ismert termékekről is el tudjuk dönteni, hogy azok a jövedéki szabályozás alá tartoznak-e vagy sem.

A Jöt. előírása alapján a jövedéki termékek a következők: az energiatermék, a sör, a csendes és habzóbor, az egyéb csendes és habzó erjesztett ital, a köztes alkoholtermék, az alkoholtermék és a dohánygyártmány.¹ A tájékoztatóban ezen termékkörökről részletes ismertetés olvasható.

A Jöt. értelmező rendelkezéseiben² meghatározták a fenti termékköröket, illetve egyes konkrét jövedéki termékeket (például: benzin, E85, stb.) is. Az értelmező rendelkezések első bekezdése az általános érvényű fogalmakat tartalmazza, második az energiatermékekre, harmadik az alkoholt tartalmazó árukra, negyedik a dohánygyártmányokra vonatkozik. Az egyes fejezetekben a definíciókat ABC-sorrendben tüntették fel.

A jövedéki termékek köre az Európai Unióban azonos. Léteznek ugyanakkor olyan jövedéki termékek, melyekre – Uniós szabály szerint – a tagállamok eltérő szabályokat alkothatnak (például egy jövedéki termék felhasználása egyik tagállamban engedélyhez kötött, a másikban nem). Az ebből fakadó problémákat a NAV természetesen kezeli.

A jövedéki termékek meghatározása – a dohánygyártmányok kivételével – a termékek KN-kódjai alapján történik. A KN-kód a Kombinált Nomenklatúrában³ meghatározott áruazonosító szám. A jövedéki szabályozásban a KN-kódok kizárólag nyolc számjegyes bontásban jelennek meg. Ennek oka, hogy a teljes körű elektronizációhoz, illetve a különböző rendszerek kommunikációjához alapvető fontosságú az azonos karakterszám (pl. elektronikus nyilvántartásban, adatküldésben, engedélyben, stb.). Egy adott KN-kód intervallum annak kezdő és végső KN-kódjai közötti valamennyi 8 számjegyű KN-kódra vonatkozik.

Energiatermék

Az energiatermékek legismertebb tagjai (a teljesség igénye nélkül):

- üzemanyag célú benzin
- benzin és alkohol keveréke (például: E85, E10, E5)
- gázolaj
- biodízel (FAMAE)
- földgáz
- LPG (ideértve az autógázt, a palackos PB-gázt, illetve a targoncagázt is)
- villamos energia
- fűtőolaj
- kenőolaj
- repülőgép-üzemanyag
- szén

¹ Jöt. 3. § (1) bekezdés 29. pont

² Jöt. 3. §

³ A vám- és a statisztikai nomenklatúráról, valamint a Közös Vámtarifáról szóló 1987. július 23-i 2658/87/EGK tanácsi rendelet 1. melléklete

A konkrétan nevesített energiatermékeken kívül energiaterméknek minősül minden, üzemanyag, vagy tüzelési-fűtési célra kínált, értékesített vagy felhasznált termék.

Az energiatermékeken belül egy szűkebb halmazt képez az ellenőrzött energiatermékek köre. A „hagyományosan” ellenőrzött termékek az üzemanyagok illetve tüzelő-fűtőanyag célú ásványi és növényi olajok. Ezek előállítása, behozatala engedélyköteles, továbbá adófizetési kötelezettség is terheli őket.

Az energiatermékeken belül két másik nagy csoportot alkot az egyéb ellenőrzött ásványolaj termék kategória és a megfigyelt termékek köre. Ezek jellemzően nem üzemanyag- vagy tüzelési-fűtési célú termékek, hanem általában az ipar egyéb területein (pl. festékipar, vegyipar, stb.) alkalmazzák őket. Elsődlegesen a felhasználói engedélyes és a nyilvántartásba vett felhasználói tevékenység tekintetében bírnak jelentőséggel, ahol felhasználásukhoz alapvetően nem kötődik adófizetési kötelezettség.

Külön említést érdemel még a kenőolaj kategória, mely csoportba tartozó termékek esetén döntően azok előállítását, szállítását és forgalmazását érintik a jövedéki előírások.

Végül ki kell térnünk még az egykor energiaadó-köteles termékekre, úgymint földgáz, villamos energia, szén. Jelen szabályozás szerint ezek is jövedéki termékeknek minősülnek, a Jöt.-ben speciális szabályok vonatkoznak rájuk.

Sör⁴

A sör alkoholos ital, amelyet alapvetően malátázott árpából vagy búzából, vízből és (rendszerint) komlóból készített folyadék (sörcefre) erjesztésével nyernek.

Jövedéki szempontból mind a „hagyományos” eljárással, mind az új technológiákkal előállított ilyen termék sörnek minősül. Az ilyen jellegű ízesített termékek szintén sörnek tekintendők.

Nem minősül sörnek viszont az „alkoholmentes” sör (ideértve az alkoholmentes ízesített sört is), melynek alkoholtartalma nem haladja meg a 0,5 térfogatszázalékot!

Sörön kívüli erjesztett italok: habzó- és csendes bor, illetve erjesztett ital

Habzóbor⁵

A Jöt.-ben habzóbornak tekintjük a borszakmai szabályok⁶ szerinti, szőlőborból készült pezsgőt, habzó bort, és gyöngyöző bort, amennyiben megfelelnek a következő feltételeknek:

- Egyfelől lényeges a termék KN-kódja, mivel csak a 2204 10 11-2204 21 09, 2204 22 10, 2204 29 10, 2205 10 10-2205 90 90 KN-kódok alá tartozó termékek minősülhetnek habzóbornak:

⁴ Jöt. 3. § (3) bekezdés) 22. pont

⁵ Jöt. 3. § (3) bekezdés) 13. pont

⁶ A mezőgazdasági termékpiacok közös szervezésének létrehozásáról, és a 922/72/EGK, a 234/79/EK, az 1037/2001/EK és az 1234/2007/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló 1308/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet VII. melléklet II. részében felsorolt termékek.

- Ha a termék KN-kódja fentiek közül való, a habzóbornak történő minősítés következő lépése a termék alkoholtartalmának, illetve az alkoholtartalom eredetének vizsgálata. Az alkoholtartalom 1,2 és 15 térfogatszázalék között lehet, és csak erjedésből származhat (azaz a gyártás során alkohol hozzáadása nem megengedett).
- A következő szempont a kiszereles vizsgálata. Amennyiben a fentieknek megfelelő termék dróttal, szalaggal vagy más módon rögzített, gomba formájú dugóval lezárt palackban van, habzóbornak minősül. A másként kiszereelt (például koronazárral lezárt) termék abban az esetben minősül habzóbornak, ha a benne lévő szén-dioxid által előidézett túlnyomás 3 bar vagy annál nagyobb.

Egyéb habzó erjesztett ital⁷

Jövedéki értelemben egyéb habzó erjesztett italnak minősülnek az olyan készítmények, melyek KN-kódja, kiszerelese vagy túlnyomási értékei megfelelnek a habzóbornál megadottaknak, csak tartalmazznak hozzáadott alkoholt is. Alkoholtartalmuk legfeljebb 13 térfogatszázalék lehet. Ilyen termék lehet például a szőlőbor alapú, de szeszezett pezsgő.

Fentiekén túl egyéb habzó erjesztett italnak minősül továbbá a 2206 00 31 és 2206 00 39 KN-kódok alá tartozó, szintén a habzóbornál megadott kiszerelesi vagy túlnyomási feltételeknek megfelelő készítmény, melynek alkoholtartalma legfeljebb 13 térfogatszázalék, a kizárólagos erjedéssel készült italok esetén legfeljebb 15 térfogatszázalék lehet. A gyümölcspezsgők többsége megfelel e kritériumoknak.

Csendes bor⁸

A termék-meghatározás szempontjából a csendes bor gyakorlatilag nem más, mint a hagyományos értelemben vett szőlőbor, figyelembe véve a habzóbornál és az egyéb habzó erjesztett italnál kivételként említett termékek körét. A borászati termékek közül csendes bor továbbá a még erjedésben levő újbor és az 1,2 térfogatszázalékot meghaladó alkoholtartalmú részben erjedt szőlőmust is.

Egyéb csendes erjesztett ital⁹

E fogalom két, egymástól jól elkülöníthető termékkört foglal magába:

1. Legfeljebb 10 térfogatszázalék alkoholtartalmú, 2204 és 2205 besorolású termékek, melyek az előző termékkategóriák egyikének sem feleltek meg (például szeszezett bor, alkoholos kivonattal ízesített bor).
2. A sör és a habzónak minősített termékek kivételével olyan, 2206 besorolású termékek, melyek alkoholtartalma
 - 1,2 térfogatszázaléknál több, de legfeljebb 10 térfogatszázalék, VAGY
 - 10 térfogatszázaléknál több, de legfeljebb 15 térfogatszázalék, mely teljes mértékben erjedésből származik
 Példák erre a termékkörre: fröccs, gyümölcsborok, cider, cukorcefre.

⁷ Jöt. 3. § (3) bekezdés) 11. pont

⁸ Jöt. 3. § (3) bekezdés) 8. pont

⁹ Jöt. 3. § (3) bekezdés) 10. pont

Köztes alkoholtermék¹⁰

A köztes alkoholtermék a sörnek és sörön kívüli erjesztett italnak nem megfelelő, de erjesztett alkohol alapú termékeket gyűjti össze. A köztes alkoholterméknek minősülő áruk alkoholtartalmának felső határa 22 térfogatszázalék.

Alkoholtermék¹¹

A jövedéki szabályozás az alkoholtermékeket három csoportba osztja a következők szerint:

Alkoholterméknek minősül

- a) 2204 10 11-2206 00 89 KN-kód szerinti olyan termék, amelynek tényleges alkoholtartalma meghaladja a 22 térfogatszázalékot. Ebbe a KN-kód intervallumba a fentiekben ismertetett erjesztett italok tartoznak. Ha az ilyen termékek alkoholtartalma több, mint 22 térfogatszázalék, a készítmény jövedéki szempontból az erjesztett italok köréből átlép az alkoholtermékek közé. Ilyen termék lehet például egy magas alkoholtartalmú, alkohollal erősített bor.
- b) 2207 10 00-2208 90 99 KN-kód szerinti olyan termék, amelynek tényleges alkoholtartalma meghaladja az 1,2 térfogatszázalékot. A hétköznapi értelemben vett alkoholok egész sora tartozik ide, például: finomszesz, szeszes italok, likőrök, pálinkák, párlatok, denaturált szesz, stb.
- c) a 2207 10 00-2208 90 99 KN-kód szerinti terméket oldott vagy oldatlan állapotban tartalmazó olyan termék, amely nem tartozik az a) és b) pontban meghatározott KN-kódok alá és tényleges alkoholtartalma meghaladja az 1,2 térfogatszázalékot. A c) pont szerinti alkoholtermékek közé számos olyan termék tartozik, melyekről elsőre nem is gondolnánk. Ilyenek például az E10, E5, E85 üzemanyag, az alkoholos tinktúrák, egyes gyógyszerek, alkoholos étrend-kiegészítők, aromák, alkoholban tartósított gyümölcsök, egyes mosó- vagy tisztítókészítmények, stb.

Tekintettel arra, hogy az eltérő típusú alkoholtermékekre eltérő szabályozás is vonatkozik, rendkívül fontos annak tisztázása, hogy az adott termék a Jöt. mely pontja szerint minősül alkoholterméknek. Például a b) típusú termékek jó részének előállítása, forgalmazása csak engedéllyel végezhető, míg ugyanez a c) pont szerinti alkoholtermékek esetén nem minden esetben mondható el.

Dohánygyártmányok¹²

A jövedéki szabályozásban dohánygyártmánynak tekintendő:

- cigaretta,
- szivar, szivarka,
- finomra vágott fogyasztási dohány,
- az egyéb fogyasztási dohány,
- a töltőfolyadék

¹⁰ Jöt. 3. § (3) bekezdés) 18. pont

¹¹ Jöt. 3. § (3) bekezdés) 1. pont

¹² Jöt. 3. § (4) bekezdés) 2. pont

- új dohánytermék-kategóriák
- füst nélküli dohánytermék
- a dohányzást helyettesítő nikotintartalmú termék
- 2023. február 1-től hevített termék

Nem minősülnek dohánygyártmánynak ugyanakkor a kizárólag gyógyászati célra használt, gyógyhatású anyagot tartalmazó termékek, amelyek nem tartalmaznak dohányt és a külön jogszabályban meghatározott hatóság által kiadott hatályos forgalomba hozatali engedéllyel rendelkeznek.

Az egyes kategóriák meghatározása a következő:

Szivar, szivarka.¹³

- a természetes dohánylevelekből álló külső borítékkal rendelkező dohányrúd,
- a kocsányozott dohánykeverékből készült szivarbélből, valamint a szivar szokásos színével megegyező színű, regenerált dohánylevélből készült, és a terméket - adott esetben a füstszűrőt is beleértve, a szopókéval ellátott szivaroknál azonban a szopóka kivételével - teljesen körülölelő, külső borítékból álló dohányrúd, amelynek tömege - füstszűrő vagy szopóka nélkül - legalább 2,3 gramm és legfeljebb 10 gramm, valamint amely hosszának legalább egyharmadánál mért kerülete eléri a 34 millimétert,
- az olyan termék, amely teljesen vagy részben dohánytól eltérő anyagot tartalmaz, de egyébként megfelel az a) és b) pontban meghatározott kritériumoknak;

Cigaretta.¹⁴

- a dohányrúd, amely meglévő állapotában dohányzásra alkalmas és nem minősül szivarnak vagy szivarkának,
- a dohányrúd, amelyet egyszerű, nem ipari eljárással cigarettapapír-hüvelybe töltenek, vagy cigarettapapír-lappal körbevesznek,
- az olyan termék, amely teljesen vagy részben dohánytól eltérő anyagot tartalmaz, de egyébként megfelel az a)-b) pontban meghatározott kritériumoknak;

Az elektromos cigaretta nem minősül cigarettának.

Finomra vágott fogyasztási dohány.¹⁵

- olyan, további ipari feldolgozás nélkül dohányzásra alkalmas kész dohánylvágat, amelyben a dohányrészecskék tömegének több mint 25 százaléka kisebb, mint 1,5 milliméter szélességűre vágott,
- az olyan termék, amely teljesen vagy részben dohánytól eltérő anyagot tartalmaz, de egyébként megfelel az a) pontban meghatározott kritériumoknak;

Egyéb fogyasztási dohány.¹⁶

- a finomra vágott fogyasztási dohányon kívüli, további ipari feldolgozás nélkül dohányzásra alkalmas kész dohánylvágat (mely pipadohány esetében pipában történő elszívásra, cigarettadohány esetében kézi töltésű cigaretta elkészítésére szolgál, beleértve a dohányzásra alkalmas, ilyenkénti értékesítésre felkínált dohánytörmelék is).

¹³ Jöt. 3. § (4) bekezdés) 12. pont

¹⁴ Jöt. 3. § (4) bekezdés) 1. pont

¹⁵ Jöt. 3. § (4) bekezdés) 8. pont

¹⁶ Jöt. 3. § (4) bekezdés) 5. és 10. pont

b) az olyan termék, amely teljesen vagy részben dohánytól eltérő anyagot tartalmaz, de egyébként megfelel az a) pontban meghatározott kritériumoknak;

Töltőfolyadék:¹⁷

Olyan folyadék, amelyet az elektronikus cigarettába vagy a dohányzást imitáló elektronikus eszközbe a gyártási folyamat során töltenek be, ideértve az elektronikus cigaretta¹⁸ vagy a dohányzást imitáló elektronikus eszköz¹⁹ utántöltésére, többszöri használatára szolgáló folyadékot is.

Fontos tudni, hogy az elektronikus cigaretta önmagában nem jövedéki termék, viszont az abban lévő, illetve az ahhoz gyártott töltőfolyadék adóköteles jövedéki terméknek minősül!

Új dohánytermék-kategóriák:²⁰

olyan dohánytermék, amely nem tartozik a következő kategóriák egyikébe sem:

- cigaretta,
- cigarettadohány,
- pipadohány,
- vízipipadohány,
- szivar,
- szivarka,
- fogyasztási dohány,
- töltőfolyadék,
- rágódohány,
- tüsszentésre szolgáló dohánytermék
- szájon át fogyasztott dohánytermék,
- hevített termék

és amelyet 2014. május 19-e után hoznak forgalomba. A hevített technológiát alkalmazó, dohányt tartalmazó termékek 2023. február elsejétől e termék kategóriából átkerülnek a hevített termék kategóriába.

Füst nélküli dohánytermék:²¹

Olyan dohánytermék, amelynek a felhasználása nem jár égési folyamattal, beleértve a rágódohányt, a tüsszentésre szolgáló dohányterméket és a szájon át fogyasztott dohányterméket;

Dohányzást helyettesítő nikotintartalmú termék:²²

Olyan – dohányt nem tartalmazó, és elektronikus cigarettának, továbbá utántöltő flakonnak vagy patronnak nem minősülő – nikotint tartalmazó termék, amely nem minősül gyógyszernek, és amelynek hatóanyaga szájon át (nyálkahártyán keresztül) jut el az emberi szervezetbe.

¹⁷ Jöt. 3. § (4) bekezdés) 13. pont

¹⁸ Jöt. 3. § (4) bekezdés) 6. pont és a nemdohányzók védelméről és a dohánytermékek fogyasztásának, forgalmazásának egyes szabályairól szóló 1999. évi XLII. törvény (Ndvty.) 1. § p) pont

¹⁹ Jöt. 3. § (4) bekezdés) 4b. pont és az Ndvty. z

²⁰ Jöt. 3. § (4) bekezdés) 14. pont és az Ndvty. 1. § v) pont

²¹ Jöt. 3. § (4) bekezdés) 9a. pont és az Ndvty. 1. § u) pont

²² Jöt. 3. § (4) bekezdés) 4a. pont és az Ndvty. 1. § y) pont

Hevített termékre vonatkozó információk:

A dohányzási célú gyógynövénytermék fogalma²³ 2023. február 01-től kiegészül a hevítéssel fogyasztható, dohányt nem tartalmazó, növény-, gyógynövény- vagy gyümölcsalapú termékek körével.

Ezzel egyidejűleg a Jöt. szerinti dohánygyártmányok köre kibővül a hevített termékekkel, melyek a következők²⁴:

a) az olyan dohányrúd és a teljesen vagy részben rúdtól eltérő formájú kapszula, amely a használatához rendelt készülék segítségével hevítés által belélegezhető aeroszolt bocsát ki a dohány elégetése nélkül,

b) az olyan termék, amely teljesen vagy részben dohánytól eltérő anyagot tartalmaz, de egyébként megfelel az a) pontban meghatározott kritériumoknak.

E két szabályozás együttes értelmezése alapján a korábban jövedéki terméknek nem minősülő, dohánybolton kívül beszerezhető, dohányt nem tartalmazó, növényi részekből álló, hevítés útján használatos termék 2023. február 1-től – a külföldre történő kiszállítási céllal szabadforgalomba bocsátott hevített termék kivételével²⁵ – alapvetően zárjegyköteles jövedéki terméknek minősül.

Nemzeti Adó- és Vámhivatal

²³ Ndvty. 1. § n) pont

²⁴ Jöt. 3. § (4) bekezdés 9b. pont

²⁵ Jöt. 74. § (1) bekezdés n) pont